

NATURVÄRDE SINVENTERING OCH TRÄDINVENTERING VID ARKÖVÄGEN

STOCKHOLMS STAD, STOCKHOLMS LÄN

2020-10-08

wsp

NATURVÄRDE SINVENTERING OCH TRÄDINVENTERING VID ARKÖVÄGEN

STOCKHOLMS STAD, STOCKHOLMS LÄN

KUND

Primula Byggnads AB

KONSULT

WSP Environmental Sverige

WSP Sverige AB
121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Maria Enskog Maxson
010 – 722 88 07
maria.enskog@wsp.com

Erik Lagerin
010 – 721 11 86
erik.lagerin@wsp.com

UPPDRAGSNAMN
NVI och trädinventering
Arkövägen

UPPDRAGSNUMMER
10307961

FÖRFATTARE
Erik Lagerin

DATUM
2020-10-08

Granskad av
Tove von Euler

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering och trädinventering vid Arkövägen, Stockholms stad, Stockholms län

Följande personer har medverkat:

Erik Lagerin – Förstudie, naturvärdesinventering, trädinventering, bedömningar och rapportering

Tove von Euler – Kvalitetsgranskning

Maria Enskog Maxson – Uppdragsledning

Samtliga foton i rapporten är tagna av Erik Lagerin, WSP om inte annat anges.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	METODIK OCH OMFATTNING	5
1.1.1	Naturvärdesinventering	5
1.1.2	Trädinventering	5
1.2	OMRÅDESBESKRIVNING	6
2	FÖRUTSÄTTNINGAR	7
2.1	TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER	8
2.1.1	Skyddsklassade fynd	8
3	RESULTAT	8
3.1	NATURVÄRDESDINVENTERING	8
3.2	TRÄDINVENTERING	13
4	SAMLAD BEDÖMNING	14
5	REFERENSER	15

BILAGOR

1. Metodik NVI

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Primula Byggnads AB utfört en naturvärdesinventering (NVI) och en trädinventering i ett område vid Arkövägen i Kärrtorp, Stockholms stad, Stockholms län. Inventeringarna har utförts i samband med framtagande av en detaljplan i området. Inventeringarna i fält genomfördes den 10 september 2020 av Erik Lagerin.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Identifierade områden och sammanställning av befintlig information redovisas i rapporten.

I trädinventeringen redovisas förekomst av särskilt skyddsvärda träd i området enligt Naturvårdsverkets definition, samt träd med övriga naturvärden. Syftet med denna inventering är att identifiera potentiella naturvärden i området knutna till enskilda träd.

1.1 METODIK OCH OMFATTNING

1.1.1 Naturvärdesinventering

Naturvärdesinventeringen har utgått från metoden beskriven i SIS standard (SIS 199000:2014a och b) med tilläggen Naturvärdesklass 4 (*Visst naturvärde*) och Generellt biotopskydd. Metodiken som använts beskrivs mer ingående i Bilaga 1.

Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattade:

- Inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, naturvårdsarter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har bland annat hämtats in från Stockholms stad, Länsstyrelsen i Stockholms län, ArtDatabanken, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.
- En naturvärdesinventering i fält på detaljnivå 3: detalj (genomförd 10 september 2020). Inventeringen inkluderade systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering av områden med avseende på naturvärden som identifierats vid fältbesöket.

1.1.2 Trädinventering

Vid trädinventeringen kartlades förekomst av skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverkets definition av särskilt skyddsvärda träd (Naturvårdsverket 2012), samt förekomst av övriga träd som bedöms ha naturvärden.

Med ett särskilt skyddsvärt träd avses:

- Jätteträd; träd grövre än 1 meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd
- Mycket gamla träd; gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år
- Grova hålträd; träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam

Träd med övriga naturvärden inkluderar:

- Smala hålträd; träd som är smalare än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam eller grenar

- Träd med naturvårdsarter; t.ex. med påväxt av rödlistad vedsvamp eller med bo med häckande fåglar
- Efterträdare till skyddsvärda träd, dvs. nästa generations skyddsvärda träd

1.2 OMRÅDESBESKRIVNING

Naturvärdesinventeringen har avgränsats geografiskt till ett område vid Arkövågen i Kärrtorp, Stockholms stad, Stockholms län (Figur 1).

Utredningsområdet är ca 0,6 ha stort och utgörs främst av hårdgjorda ytor och klippta gräsmattor med parkbänkar och en lekplats. Dessa områden angränsar till blandskogspartier i de norra och södra delarna av utredningsområdet. Längst ut i sydöstra delen finns även ett litet upphöjt parti med hållmarkstallskog som fortsätter söder om området. Utredningsområdet angränsar till järnvägen i väst och bebyggda områden i norr, öst och syd. Dessa områden inkluderar olika lägenhetshus, två förskolor och en lekplats.

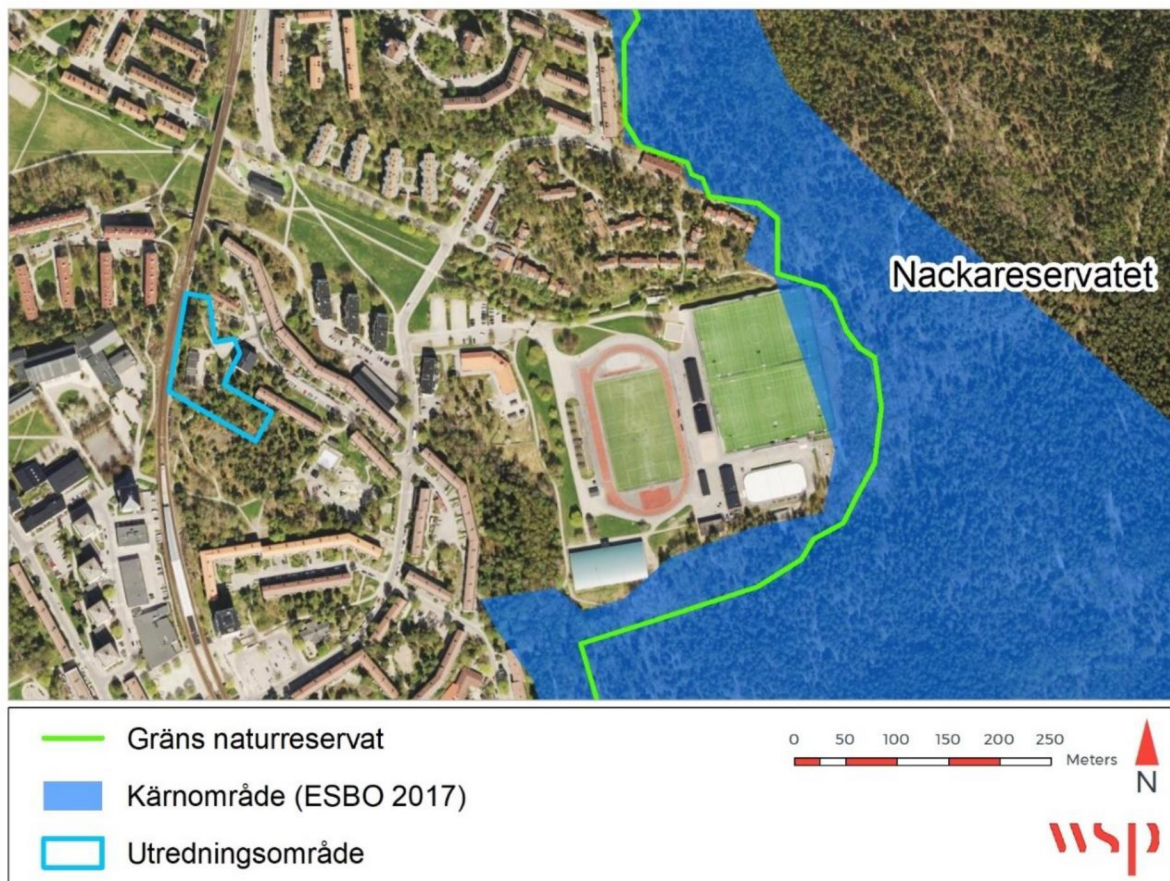

Figur 1. Översiktsskarta över utredningsområdet. Ortofoto erhållet av Stockholms stad (2016).

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

Utredningsområdet är beläget ca 300–400 meter väster om ett naturreservat (Nackareservatet) och ett ESBO-område (Figur 2). Nackareservatet är ett stort naturområde med många olika naturtyper, samt nyckelbiotoper registrerade av Skogsstyrelsen, Natura 2000-objekt och områden som omfattas av Länsstyrelsens våtmarksinventering (VMI). Flera rödlistade arter från olika organismgrupper förekommer även i nackareservatet (Ekologigruppen 2004). Delen av reservatet som ligger närmast utredningsområdet är även ett utpekat ekologiskt särskilt betydelsefullt område (ESBO). Dessa områden är kartlagda av Stockholms stad för att påvisa områden som har viktiga funktioner för att bevara biologisk mångfald i staden. Ett ESBO-område kan t.ex. vara ett särskilt artrikt område eller ett viktigt spridningsområde för olika arter (Stockholms stad 2014).

Nackareservatet och ESBO-området bedöms inte ha någon koppling till utredningsområdet i dagsläget, utom möjligtvis svaga spridningssamband för vissa arter.

Figur 2. Utredningsområdet i förhållande till närliggande naturreservat och ESBO-område. Ortofoto erhållet av Stockholms stad (2016).

2.1 TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig självt är av särskild betydelse för biologisk mångfald. För mer information om naturvårdsarter, se Bilaga 1.

En utsökning av naturvårdsarter genomfördes i Artportalen den 2 september 2020 för rapporteringsperioden 2000–2020. Inga naturvårdsarter har rapporterats inom utredningsområdet, men en tallticka (rödlistad – NT) noterades år 2018 ca 25 meter nordväst om området. Tallticka är en vanligt förekommande art i Stockholmsområdet tack vare en god tillgång till äldre tall.

2.1.1 Skyddsklassade fynd

En utsökning av dolda artfynd och fynd av skyddsklassade arter genomfördes den 23 september 2020. Dolda artfynd är fynd som rapportören valt att inte publicera öppet i Artportalen. Bland skyddsklassade arter återfinns speciellt de arter som är extremt sällsynta och samtidigt störningskänsliga. Dessa arter visas därför inte öppet i Artportalen. Sökningen omfattade inventeringsområdet, samt en utökad buffertzona ca 300 meter från områdesgränsen. Söksområdet var större än för den vanliga utsökningen av naturvårdsarter, för att inte missa några skyddsklassade arter som rör sig över stora ytor, t.ex. fåglar.

Resultaten av sökningen visade inga inrapporterade skyddsklassade fynd inom området. Några dolda fynd av groddjur, fåglar och kärlväxter finns rapporterade längre öster om respektive norr om utredningsområdet. Det är dock osannolikt att dessa arter nyttjar själva utredningsområdet, då det inte finns lämpliga livsmiljöer för dem inom området. T.ex. saknas fuktområden och övervintringsplatser för groddjur.

3 RESULTAT

3.1 NATURVÄRDESinVENTERING

Totalt identifierades tre naturvärdesobjekt inom inventeringsområdet (Figur 3). Naturvärdesobjekten beskrivs i detalj nedan. Delar av området saknar klassning, det vill säga har inte nått upp till *klass 4 - visst naturvärde* enligt SIS-standard. Dessa områden inkluderar hårdgjorda ytor, en lekplats, klippta gräsmattor samt små partier med ung likåldrig blandskog.

Inga naturvårdsarter eller objekt som omfattas av generellt biotopskydd observerades inom utredningsområdet under fältinventeringen.

Figur 3. Identifierade naturvärdesobjekt inom inventeringsområdet. Ortofoto erhållet av Stockholms stad (2016).

Objekt 1: Blandskogsparti**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Naturvärden: Bärande buskar. Efterträdare till skyddsvärda träd. Bohål för fåglar.

Beskrivning: Ett relativt olikåldrigt blandskogsparti med björk och tall, samt enstaka rönn och ung, klen ek. En tall med bohål för fåglar växer i området, samt flera grövre träd som bedöms kunna utgöra efterträdare till skyddsvärda träd (se avsnitt 3.2). Buskskiktet är rikt med bärande buskar: hagtorn, oxbär, rönn och nypon. I den norra delen domineras dock buskskiktet av sly från ask, oxel, lönn och fågelbär. Fältskiktet är bitvis högvuxet och trivialt, med bl.a. örnbräken, humleblomster och blåbär. Död ved saknas förutom en klen torraka av björk. Objektet bedöms främst ha värden för fåglar och insekter. Visst biotopvärde och lågt artvärde.

Naturvårdsarter: Inga vid inventeringstillfället

Objekt 2: Kuperad brynmiljö**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Naturvärden: Kuperat. Bärande buskar. Enstaka block. Gles brynmiljö.

Beskrivning: Kuperad, gles brynmiljö i slänt. Blandskog med tall, björk, ek, klen asp och rönn. Skogen är ung och likåldrig, men enstaka tallar som bedöms kunna utgöra efterträdare till särskilt skyddsvärda träd förekommer. I buskskiktet växer hagtorn, nypon, oxbär, rönn och sly från lönn, ek och oxel. Fältskiktet är triviellt, med bl.a. blåbär och humleblomster. Objektet har enstaka förekomst av block. Objektet har främst vissa värden för fåglar och insekter. Visst biotopvärde och lågt artvärde.

Naturvårdsarter: Inga vid inventeringstillfället.

Objekt 3: Hällmarkstallskog på höjd.

Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde

Naturvärden: Enstaka inslag av död ved. Skuggad bergvägg.

Beskrivning: Liten hällmarkstallskog med öppna, solbelysta berghällar. Objektet är en del av en större hällmarkstallskog som sträcker sig sydväst om området. Fältskiktet är glest, med inslag av ljung och mossklädda berghällar. Den norra delen av objektet sluttar nedåt med en brant, delvis skuggad bergvägg som har påväxt av mossor och enstaka inslag av död ved (stubbar) med insektshål. Bergväggen är substrat för mossor och lavar. Visst biotopvärde och lågt artvärde.

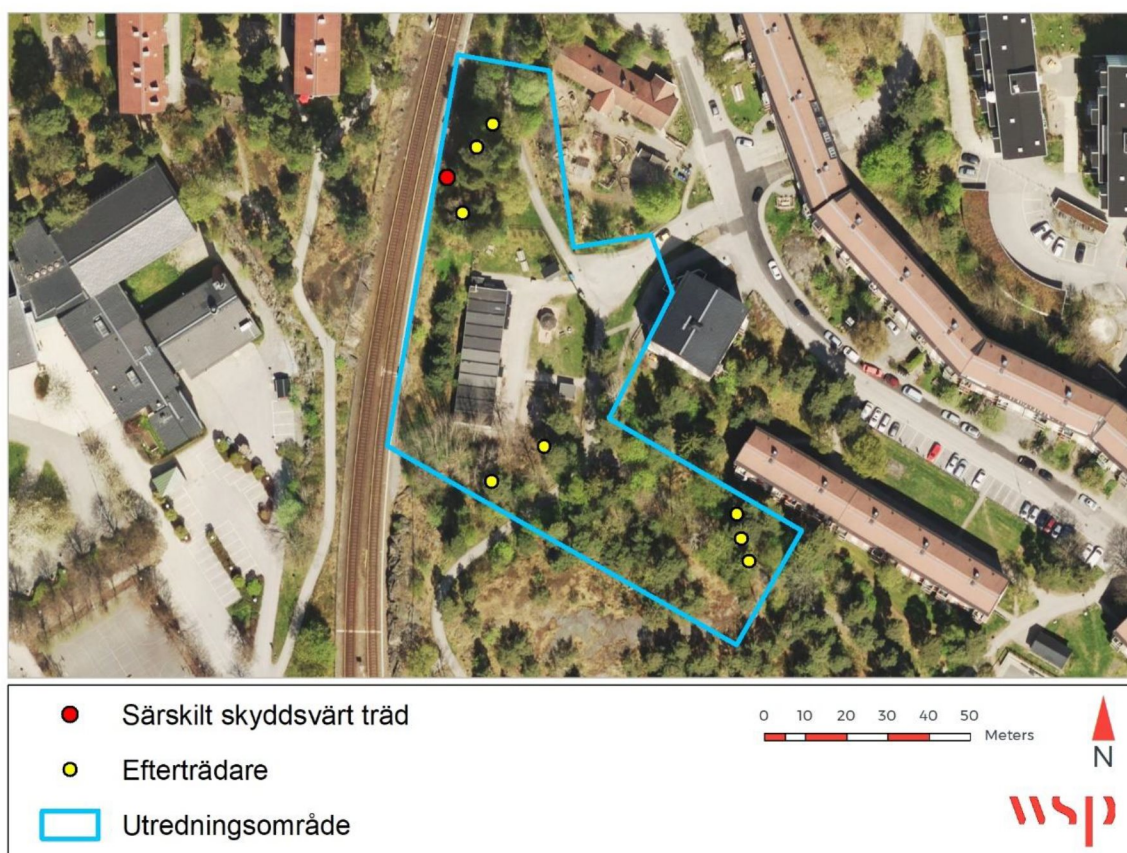
Naturvårdsarter: Inga vid inventeringstillfället

3.2 TRÄDINVENTERING

Under trädinventeringen observerades ett särskilt skyddsvärt träd inom utredningsområdet (Figur 5). Detta träd är en tall som står nära järnvägen inom NV-objekt 1 (Figur 4). Trädet klassas som särskilt skyddsvärt då det har en stamdiameter på 51 cm och en hålighet i stammen. Hålet sitter högt upp i kronan, där stora delar av stammen består av död ved.

Utöver det skyddsvärda trädet påträffades även åtta träd som bedöms kunna utgöra värdefulla efterträdare till äldre träd inom utredningsområdet, dvs. nästa generations särskilt skyddsvärda träd. I detta fall rör det sig om åtta tallar med en stamdiameter mellan 50–69 cm. Tre av dessa står inom NV-objekt 1, två inom objekt 2 och tre norr om objekt 3 (Figur 4).

Figur 4. Identifierade särskilt skyddsvärda träd och efterträdare till särskilt skyddsvärda träd inom utredningsområdet.

Figur 5. Särskilt skyddsvärd tall inom utredningsområdet. Tallen har en stamdiameter på 51 cm och har en hållighet högt upp i kronan.

4 SAMLAD BEDÖMNING

I dagsläget uppvisar utredningsområdet generellt låga naturvärden. De identifierade naturvärdesobjekten bedömdes ha klass 4 – visst naturvärde, då de uppvisar olika faktorer som kan gynna biologisk mångfald inom olika organismgrupper. Inom objekten förekommer bl.a. bärande buskar som är värdefulla för fåglar, möjliga efterträdare till särskilt skyddsvärda träd samt inslag av död ved och block. Död ved och block är möjliga substrat för mossor och lavar. Död ved gynnar även vedlevande insekter. Främst har objekten vissa värden för fåglar, insekter, mossor och lavar.

Utredningsområdet kan ha värden som del av större spridningssamband, trots att det inte uppvisar höga naturvärden inom enskilda naturvärdesobjekt. Dock bedöms områdets potential som spridningsmiljö vara låg, då större delen av området utgörs av hårdgjorda ytor och endast mindre områden med naturmark förekommer. Arter som potentiellt kan sprida sig via utredningsområdet är främst knutna till barrskog, då det äldre trädskiktet i området främst består av tall. Tallbeståndet uppskattas vara ca 100–150 år gammalt och relativt likåldrigt, fränsett ett fåtal yngre träd. Flera av

tallarna bedöms även kunna utgöra värdefulla efterträdare till särskilt skyddsvärda träd. Då skogsmiljöer blir allt mer fragmenterade i urbana landskap pga. ökad exploatering är dessa områden viktiga att bevara för att underlätta för spridning av arter knutna till barrskogsmiljöer i framtiden.

5 REFERENSER

Litteratur

Ekologigruppen AB. 2004. *Skötselplan för naturreservatet nacka gård.*

Naturvårdsverket. 2012. *Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd – mål och åtgärder 2012–2016.*

SIS. 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.* SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

SIS. 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000.* Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014.

Stockholms stad. 2014. *Stockholms ekologiska infrastruktur – Bakgrund och beskrivning av databas och karta.*

Webbsidor

Artportalen. Information hämtad 2020-09-02.

www.artportalen.se

Länsstyrelsen Stockholm, webbGIS. Information hämtad 2020-09-02.

<https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Skogens pärlor, Skogsstyrelsen. Information hämtad 2020-09-02.

<https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/>

Skyddad Natur, Naturvårdsverket. Information hämtad 2020-09-02.

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Stockholms stad, Öppna geodata. Information hämtad 2020-09-02.

<https://dataportalen.stockholm.se/dataportalen/?SplashScreen=No>

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 48 000 medarbetare på 500 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 000 medarbetare. wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

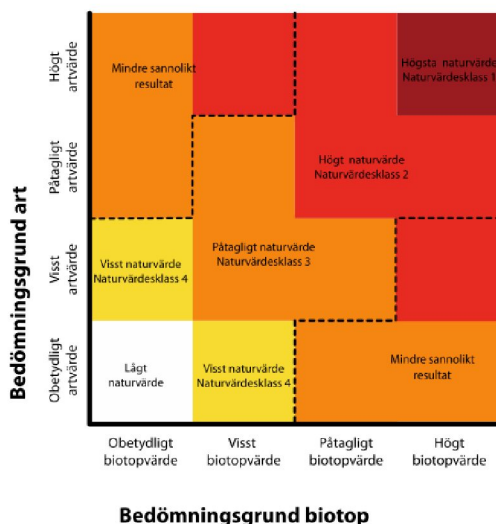
T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

BILAGA 1.

Metodik använd vid naturvärdesinventeringen

Undersökningen omfattar en allmän inventering av bakgrundsinformation, fältbesök och en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod, SIS 19000:2014 (SIS 2014a och b). Med naturvärde avses i denna standard endast betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop (Figur 1). Objekt med naturvärdesklass utgör naturvärdesobjekt. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Geografiska områden som i sitt nuvarande tillstånd inte bidrar till sådan mångfald har lågt naturvärde. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen. En naturvärdesinventering enligt standarden omfattar varken konsekvensbedömning eller bedömning av känslighet mot exploatering.

I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial från berörda myndigheter, kontakter med myndigheter och informationssök i öppna databaser. Aktuellt område inventeras översiktligt i fält med avseende på förekommande naturtyper och markanvändning. Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta underlaget för biologisk mångfald. Naturvärdesbedömningen baseras på att mäta egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur d.v.s. biologisk mångfald. Bedömningsgrunden art omfattar naturvårdsarter (rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter) och artrikedom noterad i fält samt uppgifter om tidigare fynd som bedöms fortfarande kan finnas kvar. Obetydliga artförekomster som bedöms sakna betydelse för naturvärdesbedömningen, kan exempelvis vara små och kvalitetsmässigt dåliga artförekomster utan egentlig betydelse för biologisk mångfald eller avse djur som vanligtvis rör sig över stora områden och som bedöms vara på en viss plats där de inte regelmässigt uppehåller sig. Noteras bör att i det fall ytterligare naturvårdsarter av betydande förekomst skulle observeras vid fördjupad artinventering kan bedömningen av naturvärdesobjektets artvärde och ev. naturvärdesklass komma att behöva höjas.

Figur 1. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är tagen ur SIS standard 199000 (SIS 2014a).

Naturvärdesklasser

Naturtyper som förekommer inom området klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde, bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser (se klassindelning i faktaruta nedan). Områden som ingår i inventeringsområdet men inte har avgränsats till naturvärdesklass, uppfyller antingen inte kriteriet för att utgöra ett naturvärdesobjekt eller är mindre än minsta karteringsenhet.

Utöver naturvärdesobjekt kan även landskapsobjekt identifieras. Dessa är geografiska områden där landskapets betydelse för biologisk mångfald uppenbart är större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse. Landskapsobjekt kan innehålla ett eller flera naturvärdesobjekt, men även avgränsas utan ingående naturvärdesobjekt. De behöver inte naturvärdesklassas.

Högsta naturvärde – (Naturvärdesklass 1) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – (Naturvärdesklass 2) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass *urvatten*, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

Påtagligt naturvärde – (Naturvärdesklass 3) Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass *restaurerbar ängs- och betesmark*, Skogsstyrelsens *objekt med naturvärde*, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass *naturvatten*.

Visst naturvärde – (Naturvärdesklass 4) Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, till exempel äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig självt är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av Artdatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och särskild utsökning av naturvårdsarter kan göras i Artdatabankens databas Analysportalen.

Artportalen är del av Analysportalen och är en oberoende samlingsplats för fynd av arter som finansieras av Artdatabanken och Naturvårdsverket. Den enskilde rapportören bestämmer själv vad som skall rapporteras. Alla fynd publiceras först och kvalitetsgranskas i efterhand. Huvuddelen av fynduppgifterna i Artportalen ligger öppet för fri visning, dock har ett fåtal arter bedömts vara så känsliga att de exakta lokaluppgifterna inte visas fritt på nätet, t.ex. häckningsplatser för rovfåglar och sällsynta orkidéer.

Rödlistade arter

Rödlistan (Artdatabanken 2020) är en redovisning av arters risk att dö ut från ett område. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så dålig att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Fridlysta arter

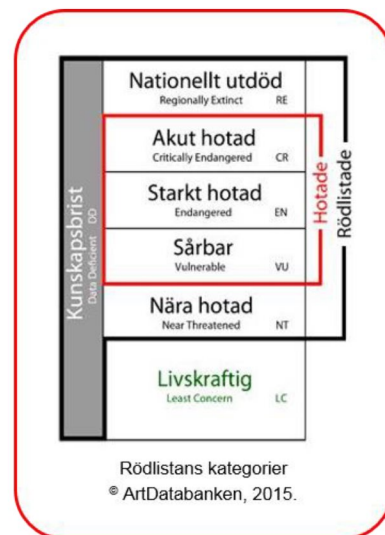
Regeringen fridlyser växt- och djurarter genom att ange dessa i Artskyddsförordningens bilagor. De växt- och djurarter som är markerade med ett N i bilaga 1 till Artskyddsförordningen har fridlysts för att uppfylla kraven i EU:s habitatdirektiv. I bilaga 2 till Artskyddsförordningen anges alla övriga arter som är fridlysta i hela landet, i ett län eller i en del av ett län.

Alla vilda fåglar, samt alla grod- och kräldjur i Sverige är fridlysta enligt Artskyddsförordningen 4 §. Det innebär bland annat att det är förbjudet att avsiktligt störa dem, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder samt att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren. Arter som omfattas av fågeldirektivets bilaga 1 eller arter som inte har gynnsam bevarandestatus ska ges särskild uppmärksamhet vid tillämpning av förbud mot att störa fåglarna.

För att kunna få dispens från Artskyddsförordningen får inte en arts bevarandestatus på lång sikt påverkas negativt, genom en negativ påverkan på artens naturliga utbredning eller populationsnivå. En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

1. uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö,
2. artens naturliga eller hävdvillade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
3. det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

För arter som omfattas av Artskyddsförordningen behöver en särskild dispensansökan göras hos Länsstyrelsen.

Generellt biotopskydd

Biotopskyddsområden är mindre mark- och vattenområden (biotoper) som skyddas i miljöbalken (7 kap. 11 §) och förordningen om områdesskydd (1998:1252) för att de hyser hotade växt- och djurarter, eller är särskilt skyddsvärda av någon annan anledning. Det finns två olika typer av biotopskyddsområden; enskilda områden som utpekats till biotopskyddsområden specifikt av en länsstyrelse eller av Skogsstyrelsen (t.ex. ängsmark, rasbranter eller naturliga vattendrag), och generellt skyddade småbiotoper enligt vissa kriterier (se nedan för exempel på småbiotoper och kriterier). Med undantag från alléer ska dessa småbiotoper vara belägna i jordbruksmark för att generellt biotopskydd ska gälla. För mer information om generellt biotopskydd, se Naturvårdsverkets handbok inkl. kompletterande dokument (Naturvårdsverket 2012).

- **Allé:** "Lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd."
- **Åkerholme:** "En holme av natur- eller kulturmark med en areal av högst 0,5 ha som omges av åkermark eller kultiverad betesmark. [...] Skyddet för åkerholmen gäller även om åkermarken ligger i träda. I normalfallet ska det vara möjligt att bruka eller beta jordbruksmarken närmast intill en åkerholme. Skyddet för åkerholmar bör dock normalt gälla även i de fall en stenmur, en högst två meter bred naturlig bäckfåra, ett dike, eller en mindre grusväg är belägen mellan åkerholmen och den intilliggande åkermarken eller kultiverade betesmarken."
- **Småvatten och våtmarker i jordbruksmark:** "Ett småvatten eller en våtmark med en areal av högst ett hektar i jordbruksmark som ständigt eller en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översilningsmarker, kalkkällor, mägergravar, öppna diken, dammar och högst två meter breda naturliga bäckfåror. [...] Småvatten och våtmarker i jordbruksmark omfattas i normalfallet av biotopskyddsbestämmelserna även när de är belägna i gränsen mellan jordbruksmark och annat markslag (till exempel skogsmark, tomtmark eller väg). [...] Vägdiken som har anlagts med syftet att avvattna en väg, och som är avgörande för vägens funktion och beständighet, utgör en del av väganläggningen och omfattas därmed inte av biotopskyddsbestämmelserna."
- **Stenmur:** "En uppbyggnad av på varandra lagda stenar som har en tydlig, långsträckt utformning i naturen och som har eller har haft hägnadsfunktion eller som funktion att angränsa jordbruksdriften eller någon annan funktion."
- **Odlingsröse:** "På eller i anslutning till jordbruksmark upplagd ansamling av stenar med ursprung i jordbruksdriften."

Inom ett biotopskyddsområde får det inte bedrivas någon verksamhet som kan skada naturmiljön. Dock är det möjligt att få dispens från biotopskyddet om det finns särskilda skäl. Dispens söks hos berörd Länsstyrelse.

Litteratur

ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket 2012. Handbok 2012:1 Biotopskyddsområden.

SIS, 2014a. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

SIS, 2014b. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014